

Metoderapport

De frikjente

Josimar – tidsskriftet om fotball
Utgave 1/2016

Innsendere:

Lars Johnsen
Tlf: 99613034
Epost: lars@josimar.no

Håvard Melnæs
Tlf: 93004203
Epost: havard@josimar.no

Adresse: Tollbugata 19, 0152 Oslo

Innhold:

1. Sammendrag	3
2. Tidslinje	3-5
3.1 Bakgrunn – Fotballbransjens vekst internasjonalt	5
3.2 Bakgrunn – Fotballbransjens vekst i Norge	5-6
4. Om oss	6-7
5. Ideen	7-8
6.1 Kildearbeid – medieomtalen	8-9
6.2 Kildearbeid – dommen	9-11
6.3 Kildearbeid – Gunnarsson	11-12
6.4 Kildearbeid – politidokumenter	12
6.5 Kildearbeid – agenten i midten	12-13
6.6 Kildearbeid – kompromitterende intervjuer	13-14
7. Resultatet	14
8.1 Responsen - media	14-15
8.2 Responsen - klubbene	15-16
8.3 Responsen - Jim Solbakken	16-17
9. Etterspill	17
10. Oppsummering	17
11. Publisering	18

1. Sammendrag

Sommeren 2011 var det budkamp om Stabæks islandske landslagsspiller Veigar Páll Gunnarsson. To av Norges mest kjøpesterke klubber på det tidspunktet, Rosenborg og Vålerenga, ønsket å forsterke laget før høstsesongen.

Begge hadde Gunnarsson, en av de mest effektive angrepsspillerne i norsk fotballs historie, øverst på ønskelista.

Vålerenga fryktet nedrykk fra Tippeligaen. Rosenborg skulle ut i kvalifisering til den lukrative turneringen Champions League.

Samtidig hadde Stabæk anstrengt økonomi.

De befant seg i akutt fare for å gå konkurs.

I likhet med mange andre norske fotballklubber, hadde Stabæk i flere år brukt penger de ikke hadde. Nå måtte klubben kutte kostnader der det var mulig.

I over en måned foregikk forhandlingene. Begge klubbene lokket islendingen med tre millioner kroner i årslønn. Rosenborg la inn bud på 2,5 millioner kroner pluss bonusklausuler til en verdi av ytterligere to millioner kroner. Men Gunnarsson ble solgt til Vålerenga – for én million kroner.

Konkurstruede Stabæk hadde slått til på det laveste budet.

Samme dag solgte Stabæk en «kjøpsopsjon» på den 15 år gamle spilleren Herman Stengel til Vålerenga for fire millioner kroner – uten at unggutten visste om det. Han hadde ikke skrevet under på noen opsjonsavtale, og var derfor heller ikke bundet av den.

Veigar Páll Gunnarsson hadde kommet tilbake til Stabæk fra Nancy før 2010-sesongen, og den franske klubben hadde sikret seg 50 prosent av inntektene ved et eventuelt videresalg.

Påtalnemnda i Norges Fotballforbund mente «kjøpsopsjonen» var en kamouflasje for Gunnarssons reelle overgangssum, som ble holdt kunstig nede slik at Stabæk unngikk å dele inntekten fra salget av Gunnarsson med klubben i Frankrike. Senere skulle politiet komme til samme konklusjon i sin etterforskning.

Saken skulle bli kjent som *overgangssaken*.

I oktober 2012 ble fire fotballedere tiltalt for grovt bedrageri. Rettssaken startet 19. august 2013. Medieinteressen var enorm, noe den hadde vært helt siden avtalen mellom Stabæk og Vålerenga hadde nådd nyhetsbildet høsten 2011.

Norsk fotball, som en gang ble drevet på dugnad, hadde for lengst blitt næringsvirksomhet – og fire bransjeledere sto tiltalt etter en paragraf som hadde en strafferamme på seks år.

De fire fotballederne ble frifunnet.

Men var frikjennelsen en korrekt avgjørelse?

«De frikjente» er Josimars 180 siders dokumentar om *overgangssaken*.

2. Tidslinje

Høsten 2008: Stabæk tar seriegull og spiller cupfinale. Veigar Páll Gunnarsson selges til Nancy for 10 millioner kroner. Jim Solbakken er agent for Gunnarsson i overgangen.

Våren 2009: Stabæk flytter inn i Telenor Arena.

Juni 2009: Herman Stengel er 13 år og deltar på talentleiren «Solskjær-akademiet». Han får Jim Solbakken som agent.

Høsten 2009: Veigar Páll Gunnarsson returnerer til Stabæk for 600 000 kroner. Nancy sikrer seg en klausul i kontrakten. Om Stabæk selger ham videre skal Nancy ha 50 prosent av salgssummen.

Høsten 2010: Flyttingen til Telenor Arena blir et økonomisk mareritt for Stabæk. Klubben ligger i konflikt med sin egen investor, Kjell Christian Ulrichsen. Det ender med at Ulrichsen dekker all gjeld i Stabæk Holding AS mot å sitte igjen med arenaen. For å unngå at klubben går konkurs, starter sentrale aktører i Stabæk sitt eget investorselskap som kjøper de økonomiske rettighetene til Stabæks spillerstall for 9,75 millioner kroner. En transaksjon der både aksjeloven og fotballens regelverk ble brutt.

Mars 2011: Herman Stengel (15 år) skriver proffkontrakt med Stabæk. Får 250 000 kroner i lønn.

Juni 2011: Rosenborg ønsker å kjøpe Veigar Páll Gunnarsson. Tilbyr Stabæk 2,5 millioner kroner i overgangssum pluss bonusklausuler. Maksimumsverdien på budet er 4,5 millioner kroner. Stabæk takker nei.

Juli 2011: Stabæk blir muntlig enig med Vålerenga om et salg av Veigar Páll Gunnarsson for én million kroner og et salg av en «kjøpsopsjon» på Herman Stengel til fire millioner kroner i opsjonspremie – men ingen avtaler blir undertegnet. Om Vålerenga i fremtiden velger å innløse opsjonen vil Stengel koste 10, 12,5 eller 15 millioner kroner i kjøpesum, avhengig av tidspunkt.

Juli 2011: Rosenborg kommer på banen igjen. De får tilbud om samme pakke som Vålerenga. De takker nei. Klubbens sportslige ledelse har ikke en gang hørt om Herman Stengel.

Juli 2011: Rosenborg får tilbud om en ny overgangspakke, uten Stengel, men med en annen Stabæk-spiller, Johan Andersson. Pris: 5,25 millioner kroner – én million for Gunnarsson og 4,25 millioner for Andersson. Andersson hadde bare noen måneder igjen av kontrakten med Stabæk og hadde ingen eller svært begrenset verdi i overgangsmarkedet. Stabæk instruerer Rosenborg om hvordan de ønsker at de to spillerne skal prissettes.

Juli 2011: Gunnarsson velger å gå til Vålerenga etter påtrykk fra Stabæk. Vålerenga kjøper dermed Gunnarsson for én million kroner pluss Stengel-opsjonen på fire millioner.

Oktober 2011: TV 2 avslører *overgangssaken*.

Oktober 2011: Påtalenemnda i Norges Fotballforbund, forbundets eget etterforskningsorgan, ser på saken. De mener opsjonen på Herman Stengel er en konstruksjon laget for at Stabæk skal sitte igjen med mest mulig av overgangsvederlaget fra Gunnarsson-salget. Påtalenemnda innstiller til strenge straffer.

November 2011: Politiet starter etterforskning.

November 2011: NFF-president Yngve Hallén er i møte med skattedirektøren. Det blir besluttet å granske alle overganger mellom Norge og utlandet i perioden 2007-2011. Advokatselskapet Lynx får jobben med å granske.

Oktober 2012: Statsadvokaten tar ut tiltale mot fire fotballedere – tre fra Stabæk og én fra Vålerenga.

Februar 2013: Yngve Hallén legger fram «Lynx-rapporten». Han frikjenner norsk fotball, selv om granskerne, etter svært begrenset tid og informasjonstilgang, finner klare tegn på grov økonomisk kriminalitet.

August 2013: Rettssaken mot de fire fotballederne starter i Asker og Bærum tingrett.

September 2013: De fire fotballederne frikjennes.

Våren 2015: Josimar bestemmer seg for å lage en dokumentarisk gjennomgang av *overgangssaken*.

Januar 2016: Spesialutgaven «De frikjente» publiseres og når offentligheten.

Desember 2016: «De frikjente» legges ut på nett og som lydbok/podcast.

3.1. Bakgrunn – Fotballbransjens vekst internasjonalt

Det engelske fotballforbundet The Football Association ble dannet i London i 1863 som det første i verden. Den profesjonelle serien The Football League ble startet opp i 1888 og eksisterer den dag i dag. Det første VM-et ble spilt i Uruguay i 1930. Europacupen for klubblag kom i gang i 1955. Interessen og økonomien vokste tiår etter tiår. De store klubbene gikk fra å være lokale idrettslag til å bli mellomstore bedrifter med milliardomsetning. Den store revolusjonen skjedde på 1990-tallet. I England kjøpte Rupert Murdoch opp TV-rettighetene til den nye eliteserien, Premier League, og kampene ble vist på hans betal-TV-kanal Sky Sports fra 1992. I Europa ble europacupen omstrukturert til Champions League. I 1990 – året da fotball-VM ble arrangert i Italia – hadde det internasjonale fotballforbundet FIFA inntekter på rundt 80 millioner kroner. VM i Brasil i 2014 genererte ca. 25 milliarder kroner i inntekter for FIFA.

I 2012 omsatte den amerikanske filmindustrien for 70 milliarder kroner, mens den globale fotballindustrien omsatte for 170 milliarder. De beste fotballspillerne fyller i dag rollene som en gang tilhørte stadionrockere og skuespillere i Hollywoods største kassasuksesser – både i størrelse på lønn og som globale merkevarer. De største klubbene i Europa er ikke lenger representanter for sine lokalsamfunn, men globale «brands».

Og alle kalkyler viser det samme: Fotballen vil bare fortsette å vokse.

Ifølge FIFA er det på verdensbasis 240 millioner mennesker som spiller fotball, fordelt på 300 000 klubber. Finalen i 2014-VM trakk rundt 900 millioner TV-seere.

3.2. Bakgrunn – Fotballbransjens vekst i Norge

Også i Norge har fotballen hatt en tilsvarende utvikling. Norges Fotballforbund (NFF) ble stiftet i 1902, og fotballen ble raskt den største deltaker- og publikumsidretten i Norge. NFF er i dag det største særforbundet i Norge med nesten 400 000 registrerte spillere fordelt på

omlag 2000 fotballklubber. Årlig selges det ca. to millioner billetter til fotballkamper på toppnivå. Alle Eliteserie-kamper kan ses på TV.

Lenge var fotball en fritidsaktivitet, og klubbene var drevet på dugnad, fram til amatørparagrafen ble opphevet på Fotballtinget i 1991. Gjennom 1990-tallet ble fotballen profesjonalisert, og etter hvert økte også kapitalbehovet. Norske idrettslag kan i henhold til Norges Idrettsforbunds lov ikke eies av selskaper eller være selskaper, de skal være demokratiske medlemsorganisasjoner. For å tilfredsstille dem som skjøt penger inn i fotballen, skapte NFF «dualmodellen». Fotballklubber kunne operere med AS-er som sidestilte aktører i fotballklubbens drift. AS-ene fikk ansvaret for pengestrømmen til klubben, men sportslige avgjørelser skulle fattes av de demokratisk valgte klubborganene. Spillere og andre sportslige ansatte skulle ha sitt ansettelsesforhold til klubben og ikke det tilknyttede selskapet.

Som forretningsområde i Norge er fotballen bare rundt 20 år gammel, men har i løpet av den perioden hatt en rivende utvikling, og spesielt skulle den vokse fra 2005 etter inngåelsen av den første medieavtalen med en verdi på over én milliard kroner.

I dag omsetter Eliteserie-klubbene for 1,5 milliarder kroner årlig. Medierettighetene fra 2017 og de neste seks årene er solgt for 2,4 milliarder kroner til Discovery.

Norges åpningskamp mot Mexico under VM i 1994 er fortsatt det mest sette TV-programmet i NRKs historie. VM-finalen mellom Tyskland og Argentina i 2014 trakk nesten 1,5 millioner TV-seere. Fotballen er Norges desidert største idrett; den har flest medlemmer, størst publikumstekke, er gjenstand for enorm mediedekning og mottar mest offentlige midler.

Selv om kampene er kjernevirksomheten til fotball, handler fotballen mer om kjøp og salg, om produktutvikling og økonomistyring enn om treningsmetodikk og hvem som egentlig burde spille venstreback på Brann.

Fotballen er næringsvirksomhet, men journalistikken har i liten grad fulgt med på denne utviklingen. Sportsjournalistikken i Norge er hendelsesstyrt, med et sterkt kjendisfokus. Kritisk og undersøkende journalistikk har vært, og er, nesten fraværende. Det finnes unntak, som *overgangssaken* som TV 2 gravde fram høsten 2011. Den førte helt inn i rettsapparatet der fire fotballedere sto tiltalt for grovt bedrageri i en overgang.

4. Om oss

Josimar er et uavhengig, månedlig tidsskrift som dekker norsk og internasjonal fotball som fagfelt, kulturfenomen, samfunnsaktør og forretningsområde. Tidsskriftet kom med sin første utgave i april 2009.

Gjennom flere artikler de senere årene har Josimar omtalt hvordan fotballen som bransje opererer. Norsk fotballøkonomi er ikke bærekraftig. For å overleve trenger de fleste klubber tilskudd fra investorer. Den reelle makten i norsk fotball ligger hos investorene. Som påpekt tidligere skal avgjørelser av sportslig karakter, i henhold til lovverket, tas av de valgte klubborganene og ikke av investorer eller andre med økonomisk interesse i idrettslaget.

Josimar har dokumentert at det syndes stort mot dette regelverket, men Norges Fotballforbund ser en annen vei.

Det samme gjelder regelverket som skal regulere fotballagentene. På tross av strenge krav om skriftlighet og krav om å unngå interessekonflikter, har det vært fritt fram.

I utgave 9/2014 omtalte Josimar hvordan Norges viktigste agent, Jim Solbakken, opererte. Med eposter, avtaler, utdrag fra Jim Solbakkens eget regnskap og åpne kilder dokumenterte vi hvordan han konsekvent bryter fotballens eget regelverk. NFF skulle granske Solbakken. Daværende generalsekretær Kjetil Siem – som er nær venn av Ole Gunnar Solskjær, Jim

Solbakkens barndomsvenn og forretningspartner – uttalte at forbundet skulle «snu hver stein». Men NFF foretok ingen reell granskning. Ingen av våre åpne kilder, som satt med dokumentasjon på Solbakkens regelbrudd, ble kontaktet av NFF. Granskningen endte med full frifinnelse.

5. Ideen

På et morgenmøte i mars 2015 bestemte vi oss for å gå opp hele *overgangssaken*. Vi hadde akkurat levert utgave 4/2015 til trykk. I denne utgaven hadde vi skrevet «Presidenten», en 32 sider lang dokumentar om Yngve Halléns fem år som president i Norges Fotballforbund. Hans presidentperiode hadde vært fylt av konflikter. Styremedlemmer hadde trukket seg i protest mot hans lederstil, medierettighetene hadde på kontroversielt vis blitt solgt til betal-TV-kanalen Cmore, landslagstrener Egil Olsen hadde fått sparken og våren 2015 tapte NFF en arbeidsretts sak etter at en administrativt ansatt hadde gått til sak mot forbundet etter å ha blitt fjernet fra stillingen sin.

Overgangssaken sprakk i Halléns presidentperiode. Det samme gjorde «skattesaken i Fredrikstad». Fredrikstad Fotballklubb hadde betalt millioner til selskaper i Baltikum som «speiderhonorarer». I realiteten var det lønn til spillere, gjennomført som honorarer til stråselskaper for å unngå skatt.

Disse to sakene nådde mediene med én måneds mellomrom høsten 2011. Sammen med NFFs visepresident Einar Schultz, gikk Yngve Hallén i møte med skattedirektøren.

Der bestemte han at alle spilleroverganger mellom Norge og utlandet i perioden 2007-2011 skulle granskes av en uavhengig part. Advokatselskapet Lynx fikk oppdraget.

Det hadde vært 1192 overganger i denne perioden.

Å utarbeide mandatet granskerne skulle jobbe ut fra tok lenger tid enn det som ble satt av til selve granskningen – og mandatet ble endret underveis. Det tok lang tid før granskerne fikk tak i overgangspapirene, og granskerne fikk heller ikke regnskapsmateriale fra klubbene eller klubbenes samarbeidende selskaper. Lynx-granskerne ba om regnskapsmateriale flere ganger, men fikk til svar at det kunne ikke NFF kreve av klubbene siden det er klubbene og AS-ene selv som eier sine egne regnskap. Dette var ikke riktig: Det står i lisensbestemmelsene til NFF at de kan kreve å få dette oversendt av alle lisensierte aktører, noe NFF selv også hadde oppgitt til granskerne på forhånd. Men granskerne fikk ikke ut opplysningene de behøvde for å få gjennomført en skikkelig granskning.

Granskerne endte med å gjennomgå 19 overganger og fant mange tegn på grov økonomisk kriminalitet i norsk fotball. I overgangene Lynx undersøkte, fant de gjennomgående mangler i bokføring, mulige skatteunndragelser, utbetalinger av overgangssummer fordekt som høye agenthonorarer, total mangel på kontroll over pengestrømmen, sammenblanding av roller mellom klubber, AS og tredjepartsselskaper. Ut fra Lynx-rapporten kan man lese at lovbrudd og «kreativitet» hadde vært gjennomgående i norsk fotball i mange år.

På en pressekonferanse 28. februar 2013 presenterte Yngve Hallén utdrag av rapporten – og frikjente norsk fotball. Den fullstendige rapporten er det bare noen få mennesker i toppen av Fotball-Norge som har sett. Den ble hemmeligholdt for resten. Det var overgangssaken med Stengel og Gunnarsson og det høye medietrykket saken genererte som var bakgrunnen for at fotballen ville granske seg selv.

Fra TV 2 kom den første avsløringen 12. oktober 2011 til frifinnelsen 12. september 2013, var saken gjenstand for enorm medieoppmerksomhet. En mengde uttalelser fra partene i saken og faktaopplysninger var på den måten offentlig tilgjengelig. Samtidig hadde også politiet beslaglagt pc-er og tatt ut tekstmeldinger fra aktørenes mobiltelefoner. Kunne det også være mulig å få ut noe av dette?

Ved å gjennomgå all dokumentasjon vi kunne få tak i, kunne vi virkelig gå under huden på bransjekulturen i norsk fotball. Vi kunne fortelle historien om hvordan norsk fotball hadde vokst fra dugnad til anklager om økonomisk kriminalitet.

6.1. Kildearbeid - medieomtalen

Å få et skikkelig overblikk av medieomtalen av saken, ble første steg. Vi gikk igjennom omtrent all pressedekning i saken fra den sprakk 12. oktober 2011 til dommen i Asker og Bærum tingrett falt. I tillegg gikk vi bakover i tid. Selv om overgangssaken ble kjent i oktober 2011, hadde avtalene blitt inngått i juli. Det var viktig å se hvilke forhold som gjaldt på det tidspunktet – sportslig, økonomisk og andre viktige momenter. Noe som gjorde letingen lettere var at vår journalist Lars Johnsen var godt kjent med saken og godt kjent med tilstanden og utviklingen i norsk fotballs økonomi. Fra 2006-2011 hadde han vært frilanser og tilkallingsvikar i Asker og Bærums Budstikke, stort sett i sporten, og hadde fulgt Stabæk tett gjennom den sportslige oppturen mot slutten av 2000-tallet. Han kjente til aktørene i det som skulle bli *overgangssaken* og hadde fulgt dramaet rundt byggingen av Telenor Arena og den økonomiske katastrofen det skulle bli for Stabæk – som endte med at klubben måtte oppgi drømmen om sin egen arena og flytte tilbake til Nadderud, et kommunalt friidrettsstadion. Styrtrike Kjell Christian Ulrichsen, som i mange år hadde sprøytet penger inn i klubben, tok over arenaen mot å overta gjeld og forpliktelser.

Johnsen hadde også i flere år som frilanser i Josimar levert artikler om norsk fotballs økonomiske problemer, om storslåtte stadionutbygginger som hadde slått feil – blant annet i Fredrikstad og Hamar. Og om hvordan norske fotballklubber egentlig drev for kreditors regning. Generelt sett var norske fotballklubber, som Stabæk, avhengig av innsprøyting av kapital utenfra for å unngå konkurs.

Eliteserien i fotball er et slags nullsumspill – de poengene din klubb vinner, er det en annen klubb som taper. Man kan bare oppnå 90 poeng i løpet av en sesong, uansett hvor mye penger man sprøyter inn. Men investorenes inntog gjorde eliteserien om til et våpenkappløp, der fotballen måtte tape. Klubbene kjempet om de fineste arenaene, de beste fasilitetene og de beste spillerne – som fikk godt betalt og som stort sett kom fra utlandet. Styrkeforholdet klubbene i mellom ble derimot ikke endret i særlig grad – det var utgiftspostene som økte.

I *overgangssakens* tidlige fase tegnet media opp et bilde av norske fotballedere som hadde svindlet en utenlandsk klubb. Hvordan kunne den mest ettertraktete spilleren i Norge den sommeren, en spiller som var en garantist for mål og målgivende pasninger, bare være verdt én million kroner når to desperate og kjøpsterke klubber jaktet på ham? Og hvordan kunne en opsjonspremie på en 15-åring være verdt fire ganger så mye? En 15-åring som ikke hadde spilt A-lagsfotball, som Rosenborg ikke en gang hadde hørt om? Og hvorfor hadde de hemmeligholdt avtalen? Hva var egentlig en opsjonsavtale? Hvorfor kunne Stabæk takke nei til høyere bud fra Rosenborg, når klubben befant seg i en økonomisk krise? Det var ingen hemmelighet at Stabæk måtte selge spillere. De satt på gull i Veigar Páll Gunnarsson – og solgte ham til klubben med det laveste budet.

Klubben hadde lenge vært i trøbbel. Høsten 2010 startet sentrale skikkelser i Stabæk-miljøet et investorselskap og solgte de økonomiske rettighetene knyttet til spillerstallen til seg selv for å berge økonomien – en sak Josimar hadde omtalt i august 2011.

Likevel slo de til på det laveste budet.

Stabæk hadde et forklaringsproblem.

Store saker begynner å leve sitt eget liv i media, ofte stadig mer frakoblet sakskomplekset. Det samme skjedde her.

VG tok rollen som mikrofonstativ for Stabæk. 24. november 2011 trykket avisen «Slik er Gunnarsson-forsvaret»¹ over en dobbeltside. Det var en kommentar skrevet av Knut Espen Svegaarden. Den erfarne journalisten fortalte på trykk at VG hadde «sett avtalene» – men skrev likevel det motsatte av det som faktisk sto i avtalene.

Et sentralt punkt under rettssaken skulle bli om opsjonspremien på Stengel skulle trekkes fra kjøpesummen den dagen Vålerenga innløste opsjonen. I avtalen står følgende under tre av punktene: «opsjonspremien på fire millioner kroner ikke kommer til avkortning». Svart på hvitt sto det at de fire millionene var tapt – uansett hva som skjedde. Det var et engangsbeløp.

Likevel skrev Svegaarden og VG at kjøpesummen skulle trekkes fra – og at han hadde sett avtalen.

Slik ble et ubestridelig faktum til et bestridt faktum – som skulle gå igjen i retten.

Stengel kostet 10, 12,5 eller 15 millioner kroner avhengig av tidspunktet Vålerenga valgte å kjøpe ham. Om opsjonspremien på fire millioner kroner, som allerede var betalt, ble trukket fra kjøpesummen ville et Stengel-kjøp se adskillig billigere ut enn om de fire millionene ikke skulle trekkes fra – noe som fikk avtalen til å se mer plausibel ut.

Det finnes bare to forklaringer på hvordan en slik artikkel kunne komme på trykk: Enten hadde Stabæk presentert falske dokumenter for Svegaarden, som han gjenga, eller så hadde ikke VG-journalisten sett avtalen og bare skrevet det Stabæk ønsket han skulle skrive.

Kanskje i bytte mot eksklusiv tilgang?

Senere fulgte VG opp med dybdeintervjuer med Stabæk-leder Erik Loe, der han framsatte påstander om at hele saken var politikk. Loe hadde vært het kandidat til å overta presidentvervet i NFF. Samme kveld som TV 2 hadde fått sitt første tips i saken, hadde valgkomiteen i NFF hatt møte med en av fotballens interesseorganisasjoner som hadde ytret at de ønsket Loe som president i stedet for den upopulære Yngve Hallén.

Påståtte lekkasjer og politisk spill kan være interessante saker i seg selv – men på denne måten fikk én part fjernet søkelyset fra det saken egentlig handlet om.

VG klistret vignetten «VG EKSKLUSIVT» på intervjuet med Loe

Dette er et annet sykdomstegn i journalistikken: Det er ikke viktig om det som sies er sant, men det er viktig å få det eksklusivt.

Et ferskt eksempel på norsk sportsjournalistikk er fra 6. januar 2017 og dekningen av jakten på ny landslagstrener i fotball.

«NFF med tilbud til [Ståle] Solbakken», skrev VG klokken 08:44.

«NFF skal ha tilbudt Bob Bradley jobben som Norges landslagssjef», skrev Nettavisen klokken 17:37.

«Ingen har fått tilbud om jobben som landslagssjef», skrev Aftenposten klokken 19:50.

Samme tema. Samme dag. Tre virkeligheter. Alle sakene var basert på anonyme kilder.

Under rettssaken ble pressedekningen redusert til sitatjournalistikk. Media refererte det som ble sagt av vitner og tiltalte, nesten uten å sette disse opp mot tidligere uttalelser eller å se forklaringene i sammenheng med forholdene rundt overgangen sommeren 2011.

Det virket i det hele tatt som om rettssaken i 2013 handlet om en annen virkelighet enn det bildet i 2011 hadde vært.

6.2. Kildearbeid – dommen

Dommen bygget stort sett på de tiltaltes forklaringer, underbygget av forklaringene fra sentrale vitner – spesielt fotballagent Jim Solbakken. Vitnelisten hadde i det hele tatt bestått av personer som kunne underbygge tiltaltes versjoner. Aktoratet hadde ikke kalt inn et

---

¹ <http://pluss.vg.no/2011/11/24/629/l9d9zra>

eneste ekspertvitne som kunne forklare mekanismene i fotballbransjen. Og uten egen bransjekompetanse fra aktoratets side, greide ikke aktor å utnytte logiske brister i forklaringene til sin fordel.

I fotballen er det to perioder i året der spillere kan skifte klubb – dette kalles overgangsvinduer. Én periode om vinteren og én periode om sommeren – én periode mellom sesongene og én periode midt i sesongen. Det overgangsvinduet som faller midt i sesongen, er den perioden lagene forsterker seg inn mot siste del av sesongen. Da er det kortsiktig sportslig opptur som gjelder. For eksempel for å unngå å rykke ned eller for å styrke laget før kvalifisering til lukrativt europacupspill, som gjaldt for henholdsvis Vålerenga og Rosenborg.

I en slik situasjon er det helt usannsynlig at en spiller som kanskje kan bli god om noen år er verdt fire ganger så mye i en opsjonspremie som en spiller som umiddelbart går inn og forsterker laget.

Denne enkle dynamikken som råer i fotballen som bransje, var omtrent ikke tema under rettssaken.

For at de tiltalte skulle dømmes måtte aktor bevise utover rimelig tvil om at avtalene hang sammen – at opsjonsavtalen var en måte for partene å kamuflere den reelle overgangssummen for Veigar Páll Gunnarsson, at de dermed hadde bedratt den franske klubben Nancy for to millioner kroner. For å få til det måtte de først ha lagt premisset for hvordan markedsmekanismene i fotballen fungerer. Det premisset ble aldri etablert av aktor. I stedet ble avtalepunktene diskutert isolert, og rettssaken endte med å dreie seg om enkelthendelser, enkeltuttalelser og lite sannsynlige scenarier som «hva skjer med opsjonen dersom en klubb i Italia ønsker å kjøpe Stengel?».

Retten fant det ikke bevist at det var en sammenheng mellom avtalene. Men retten gikk lenger enn å frikjenne ut fra manglende bevis på bedrageri. Retten konkluderte med at salgssummen på Veigar Páll Gunnarsson på én million kroner hadde vært markedspris, det samme var opsjonspremien på fire millioner kroner for Stengel.

Vi spurte oss selv: Hvordan var det mulig for retten å komme til den konklusjonen?

Rosenborg hadde tross alt bydd 2,5 millioner kroner pluss klausuler for islendingen. En overgang til Rosenborg hadde minimum gitt Stabæk 3,2 millioner kroner. Dette var et faktum som ikke ble bestridt i retten av noen av partene. Og både under rettssaken og i politiavhør hadde Rosenborg uttrykt at de var villige til å strekke seg enda lenger.

Markedsprisen på Gunnarsson hadde *helt tydelig* vært høyere enn én million kroner.

Opsjonspremien på Herman Stengel var også korrekt prissatt, mente retten. Konklusjonen i dommen var helt og holdent basert på uttalelser av Stabæk (selgende klubb), Jim Solbakken (Stengels agent) og familien Stengel – de partene som hadde interesse av å snakke opp verdien av Herman Stengel og ned verdien av Veigar Páll Gunnarsson.

I internkommunikasjonen sa partene en rekke ganger det motsatte av det de senere skulle fortelle i retten.

Da må man spørre seg:

Hva ligger nærmest sannheten? Det man forteller til offentlige myndigheter og pressen i etterkant eller det man sier internt underveis?

Under rettssaken hadde ingen lagt fram bevis på at det fantes noen interesse i markedet for å kjøpe Herman Stengel. Derimot kom det fram at det ikke hadde vært noen henvendelser på ham. Og det var et ikke-bestridt faktum at Stengel ikke hadde vært bundet av avtalen – uansett om Vålerenga ønsket å innløse opsjonen, kunne Stengel ha gått til en helt annen klubb.

Det hadde selv de tiltalte forklart. Vålerenga hadde betalt fire millioner kroner for et stykke papir. Uten at Stengel var bundet av avtalen, hadde papiret ingen verdi. Likevel konkluderte retten med at summene i avtalene hadde vært markedspris. Ikke bare hadde aktoratet unnlatt å legge premisset for hvordan markedsmekanismene i fotballen fungerer; av det vi leste ut av dommen, virket det som om retten ikke hadde forstått grunnleggende tilbud-og-etterspørsel-logikk.

6.3. Kildearbeid – Gunnarsson

Vår gjennomgang viste at aktor hadde oversett de virkelige problemstillingene. Aktor klarte heller ikke å sette forklaringene i retten i sammenheng med faktiske og beviselig forhold. Politiet hadde beslaglagt eposter og hentet ut tekstmeldinger aktørene i saken hadde sendt til hverandre. Flere av SMS-ene og epostene var inkriminerende, men aktor greide ikke å bruke dem til å så tvil om vitner eller tiltaltes forklaringer, eller bruke dem til å sette dem opp mot andre uttalelser eller i sammenheng med faktiske hendelser.

«Jeg har ikke peiling på prising av fotballspillere», uttalte både Tor Q. Aaserød og Lars Holter-Sørensen, to av de tiltalte, i retten.

SMS-kommunikasjon viste derimot at de to var svært aktive i å vurdere priser på fotballspillere gjennom hele forhandlingsperioden. De var styremedlemmer i Stabæk Fotball AS, de var største og nest største aksjonær i investorselskapet Spiller AS som hadde kjøpt de økonomiske rettighetene til Stabæks spillerstall og de satt i sportslig utvalg i Stabæk. De hadde altså roller av både sportslig og økonomisk karakter, men i retten hevdet de at de ikke forsto seg på kjøp og salg av fotballens salgsobjekter.

Stabæks sportssjef Inge André Olsen og fotballagent Jim Solbakken hevdet begge i retten at Herman Stengel var verdt «et tosifret antall millioner» (Olsen) og «mye verdt» (Solbakken) våren/sommeren 2011. Men epostkorrespondanse fra mars 2011 som politiet satt på, tegner et annet bilde. I epostuvelsingen er Olsen og Solbakken enige om at Stengel hadde en begrenset verdi.

SMS-ene og epostene var i seg selv nesten tilstrekkelig dokumentasjon på at aktoratet hadde gjort slett arbeid – og fotballklubbene hadde sluppet billig unna.

Basert på den offentlig tilgjengelige informasjonen vi hadde gravd fram, hadde vi nok stoff til å lage en grundig gjennomgang av overgangssaken.

Neste stopp ble Island for å møte Veigar Páll Gunnarsson.

Overgangssakens to ofre var spillerne som ufrivillig ble involvert. Herman Stengel var et ungt talent som var fikk navnet sitt smurt utover avissider og TV-skjermer. Veigar Páll Gunnarsson ble hentet til Vålerenga for å skyte dem oppover på tabellen. Noe han også gjorde, fram til *overgangssaken* sprakk. Gunnarssons statistikk er makeløs i norsk fotballhistorie. Men han er en type som må ha det godt for å prestere på idrettsbanen. Det tok slutt med *overgangssaken* – den ble slutten på hans karriere som fotballspiller.

Gunnarsson var fortsatt preget av overgangssaken da vi møtte ham i juni 2015. En av de tiltalte, Stabæks sportssjef Inge André Olsen, hadde i en årrekke spilt sammen med Gunnarsson på Stabæk. Den tidligere lagkameraten uttalte i retten at «Veigar har tjent mye på å være dårlig». Hans tidligere agent, Jim Solbakken, mente i retten av Gunnarsson hadde «null verdi» i overgangsmarkedet. Han hadde hatt et flir om munnen da han sa det. Solbakken hadde tjent gode penger på å være agent for Gunnarsson da han ble solgt fra Stabæk til Nancy.

Ingen av de frikjente fotball-lederne ønsket å snakke mer Josimar. Vi fikk heller aldri Jim Solbakken i tale.

Men vi snakket med flere kilder i de involverte klubbene og fikk tilgang til interne eposter og detaljerte beskrivelser om hva som skjedde i Vålerenga og Stabæk før og etter at overgangssaken sprakk..

Vi hadde også fått tak i to upubliserte intervjuer TV 2 hadde gjort med fotballagent Jim Solbakken den dagen saken ble kjent, 12. oktober 2011. Innholdet i dem skulle bli crescendoet i dokumentaren.

6.4. Kildearbeid – politidokumentene

Rett etter sommeren 2015 fikk vi begrenset innsyn i politiets etterforskningsmateriale. Det vil si at vi ikke fikk ta med oss noe ut av politihuset eller ta bilder. Men vi fikk skrive ned så mye vi ville. Dag etter dag satt Lars Johnsen i et lite møterom ved resepsjonen på politihuset i Sandvika og skrev ned relevant dokumentasjon – SMS-er, eposter, avtaler og avhørsprotokoller – som en ansatt ved politiet trillet inn i det lille rommet.

6.5. Kildearbeid – agenten i midten

Fotballagentene tar stor plass i dagens fotball. De er spillernes samarbeidspartnere som skal geleide spillerne gjennom en kynisk bransje. Mange spillere er unge og har liten skolegang – de ofrer utdanning for å bli best mulig til å spille fotball.

Agentene er spillernes betrodde tillitspersoner. Det er agentene som formidler interesse for spillere eller fra klubber og som forhandler om overgangssummer og lønnsavtaler.

Jim Solbakken har en særstilling blant fotballagentene i Norge, takket være sitt nære vennskap med Ole Gunnar Solskjær, den tidligere Manchester United- og landslagsspilleren. I ungdomstiden hadde Solskjær og Solbakken dannet angrepsspar for Kristiansund-klubben Clausenengen. Solbakken skulle etter hvert bli agenten til Solskjær. Senere startet de agentselskapet Dynamic Solution AS sammen. I perioden 2003-2011 arrangerte Dynamic Solution AS årlig en talentleir i Kristiansund. 25 jenter og 25 gutter i tenårene ble plukket ut av NFF til å være med på samlingen. Oppholdet ble betalt av NFFs sponsor Statoil.

Det var her Solbakken sikret seg mange av de unge talentene. Blant annet Herman Stengel, som var deltaker på leiren i 2009. Stengel var på tidspunktet 13 år. Ifølge NFFs agentregelverk var det ulovlig å drive agentvirksomhet for spillere under 15 år.

Josimar har tidligere dokumentert – i artikkelen «Dobbeltagenten» i utgave 9/2014 – hvordan Jim Solbakken gjennomgående unngår skriftlige avtaler med sine klienter, og hvordan han på papiret bytter side fra å representere spiller til å representere klubb når en overgang har gått i orden. Det er *de facto* dobbeltrepresentasjon og var ulovlig i henhold til agentregelverket som gjaldt fram til 1. april 2015.

Han har heller aldri hatt noen skriftlig avtale med Herman Stengel, selv om dette er påkrevd ifølge regelverket.

At Jim Solbakken hadde en helt sentral rolle i *overgangssaken*, det visste vi ut fra opplysninger som kom fram allerede de to første dagene *overgangssaken* var i nyhetsbildet, 12. og 13. oktober 2011. Men når vi satt med all dokumentasjon fra politiet, skjønnte vi at han hadde vært langt mer sentral enn det som hadde kommet fram gjennom mediedekningen av saken.

Han hadde blitt TV 2s første åpne kilde i saken, men forsvant deretter ut av saksbildet.

Ble Jim Solbakken glemt, eller ble han spart av media?

Fotballagentene sitter med nøkkelen til sportsjournalistenes tilgang til de alle viktigste kildene – spillerne. Det er agentene som gir, eller fratar, journalistene muligheten til å få de

nyeste sakene. I tillegg er agentene selv gode kilder, det er de som sitter i midten når fotballspillere skal bytte klubb. Det er de som har best oversikt over rykter og fakta i fotballbransjen. God kontakt med fotballagenter, gir mulighet til flere «breaking news»-saker. «De frikjente» avslører dette spillet i kulissene i sportens verden, samrøret mellom aktører og media. Det som teller er bunnlinja. Det er ikke sannhet som selger aviser eller oppnår klikk, det er eksklusivitet. For å oppnå eksklusivitet, må man ha gode relasjoner til dem som kan hjelpe med å få den viktige hjemme-hos-reportasjen eller det gode snakke-ut-intervjuet.

Solbakken forsvant ut av mediebildet så fort han hadde bekreftet det viktigste i sakens tidlige fase: at det fantes en opsjon på 15-åringen Herman Stengel.

Totalt hadde Solbakken innehatt hatt seks forskjellige roller:

Agent for Herman Stengel.

Agent for Stabæk i en framtidig Stengel-overgang.

Agent for Veigar Páll Gunnarsson før Gunnarsson bestemte seg for å bruke en annen agent.

Representerte Vålerenga i Gunnarssons overgang fra Stabæk.

Mellommann på vegne av Stabæk da de ville inngå forlik med Nancy.

Representerte Nancy da Stabæk inngikk forlik med den franske klubben i november.

Med tanke på at NFF og FIFAs lover som regulerer agentbransjen har strenge krav til skriftlighet og om å unngå interessekonflikter, karantenetid for å bytte klient og forbud mot dobbeltrepresentasjon, er våre funn om Solbakkens mange roller oppsiktsvekkende. De er ytterligere tegn på at fotballen som bransje bryr seg lite om gjeldende regler. NFF har aldri reagert mot Solbakken.

Ville det vært mulig for en aktør i en annen bransje der kjøp og salg av verdier/aktiva er kjernen av virksomheten å opptre på lignende vis? Ville bransjens regulerende myndighet ha sett en annen vei? Hvorfor er det mulig i fotballen?

Den eneste parten Jim Solbakken ikke på noe tidspunkt hadde representert i overgangssaken var Rosenborg.

I tillegg til intervjuene TV 2 hadde publisert på TV og nett i oktober 2011, hadde de intervjumateriale som aldri hadde nådd offentligheten.

6.6. Kildearbeid – kompromitterende intervjuer

Både Påtalenemnda i NFF og politiet hadde kommet fram til samme konklusjon:

Opsjonsavtalen om Herman Stengel var bare et stykke papir uten verdi som var laget for å dekke til den reelle kjøpesummen på Veigar Páll Gunnarsson

Og i de upubliserte intervjuene gjort samme dag som TV 2 sprakk *overgangssaken*, er Jim Solbakken helt enig i det Påtalenemnda og politiet skulle komme fram til.

«Herman Stengel skal ikke til Vålerenga, uansett», sa han og vedkjente at avtalene hang sammen. Avtalen om Herman Stengel var kun laget for å få ned salgssummen på Veigar Páll Gunnarsson, slik at Stabæk satt igjen med mest mulig penger. Gunnarssons reelle markedsverdi hadde, ifølge Solbakken, vært mye høyere enn den ene millionen han ble solgt for.

«Jeg ser på det som en taper her, og det er Nancy», sa han i det ene upubliserte TV2-intervjuet.

Lenge før noen hadde snakket om «bedrageri», lenge før noen advokater hadde begynt å se på saken, før det i det hele tatt var blitt noen *overgangssak*, sa Jim Solbakken – som satt midt i det – rett ut hvordan det hele hang sammen.

Jim Solbakken var den eneste av alle aktører i *overgangssaken* som kjente hele persongalleriet, han kjente de administrative lederne, han kjente spillerne og han kjente innholdet i alle kontrakter og avtaler.

Litt under to år senere, som vitne i Asker og Bærum tingrett, sa han derimot det motsatte: «Det var tidlig klart i mitt hode at Herman Stengel skulle til Vålerenga». «Veigar var null verdt», sa han.

Dommen i Asker og Bærum tingrett la svært stor vekt på hans vitneutsagn, en dom som altså frikjente de fire tiltalte fotballederne.

Jim Solbakkens forklaring ble av dommeren vurdert som forklaringen til en uhildet tredjepart. Og aktor var aldri i nærheten av å problematisere at ingen var mer involvert i overgangssaken enn nettopp Solbakken.

Men lenge før alvorlighetsgraden i saken hadde tatt steget inn i en offentlig rettssal, hadde han uttalt det stikk motsatte av det han skulle gjøre i rettssalen.

7. Resultatet

Midtveis høsten 2015 bestemte vi at dette ikke var en lang artikkel, men måtte bli en spesialutgave. Omfanget av materialet var stort. Vi kryssjekket kontinuerlig alt vi skrev med aktører i fotballen, med eksperter på verdipapirmarkedet, eksperter på økonomisk kriminalitet og jurister.

Resultatet ble 180 sider, der vi gjennomgikk saken fra start til mål, fra dag til dag, der hver uttalelse, hver epost, SMS og hver bit informasjon ble satt i sammenheng med tidligere uttalelser, faktiske omstendigheter og annen informasjon.

«De frikjente» er ingen nyhetssak – dette er ikke en sak der en enkelthendelse eller avsløring skaper overskrifter. Dette er en dokumentar om hvordan fotballen som bransje fungerer og hvordan sentrale aktører i denne bransjen opererer. I tillegg inneholder dokumentaren en stor avsløring: At Jim Solbakken tidlig i saken hadde vært helt enig i Påtalenemnda og politiets konklusjoner i saken: Dette var bedrageri.

Før han endret versjon da han sto i vitneboksen i rettssalen.

8.1. Responsen - media

Overgangssaken er norsk fotballs verkebyll. Det er saken vi aldri blir ferdige med. Mange i Norge har kunnskap om hvordan fotballbransjen fungerer, og føler at saken aldri fikk noen «closure» – på tross av at saken var oppe i rettsapparatet. Tvert i mot forverret rettssaken de tiltalte sak – for mange var det tydelig at rettsapparatet ikke greide å fange opp de problemstillingene saken egentlig dreide seg om. De tiltalte sa det de måtte si for å unngå straff – og slapp unna med det.

Ifølge Petter Gottschalk, professor ved Handelshøyskolen BI og ekspert på økonomisk kriminalitet, som blant annet foreleser det amerikanske føderale politiet (FBI) i økonomisk kriminalitet, hadde utfallet av rettssaken klar sammenheng med at det var et B-lag og et A-lag som sto på hver sin side i tingretten.

Aktor Morten Stene jobber til daglig med mobil vinningskriminalitet, ikke med hvitvaskkriminalitet. Han var en generalist som møtte forsvarere fra eliteserien i John Christian Elden, Ellen Holager Andenæs, Berit Reiss-Andersen, Peder Morset og Ole-Petter Drevland. Sistnevnte er, i tillegg til å være advokat, lisensiert fotballagent og kjenner dermed fotballbransjen fra innsiden.

Gottschalk mente Økokrim burde ha involvert seg. Dette var en viktig prinsippsak, en sak der norsk fotballs forretningskultur for første ble trukket inn i en rettssal – da burde påtalemyndighetene ha «mannet opp» aktorlaget, mente Gottschalk.

Responsen i sosiale medier og blant de fleste fotballfolk var overveldende.

Det var et nybrottsarbeid i sportsjournalistikken. «De frikjente» ble sammenlignet med Netflix-dokumentaren «Making A Murderer».

Gjennom mediedekningen, spesielt etter at det store trykket i begynnelsen hadde lagt seg og gjennom rettssaken, hadde *overgangssaken* fått leve et liv frakoblet det som egentlig var de sentrale problemstillingene. *Overgangssaken* hadde begynt å leve fra enkelttoppslag til enkelttoppslag, og fjernet seg litt etter litt fra sakskomplekset som konsekvens.

Å få hele saken belyst fra dag til dag, der de sentrale problemstillingene var i fokus, gjorde inntrykk.

Dokumentaren fikk nesten ingen medieomtale. NRK.no skrev en artikkel med tittel «Publiserte hemmeleg TV2-intervju om Gunnarsson-saka»² – selv om intervjuene slett ikke hadde vært hemmelige, de var bare ikke publisert.

VG publiserte artikkelen «Politiet reagerer på ukjente Jim Solbakken-intervjuer»³ der aktor i rettssaken, Morten Stene, ble intervjuet.

«Min oppfatning er at det som står på trykk i Josimar bygger bedre opp under tiltalen enn hva Solbakken sa i retten», sa Stene og uttalte videre at de ville vurdere om Solbakken hadde avgitt falsk forklaring i retten.

Dagbladets kommentator Morten Pedersen skrev en kommentar der han roste Josimar og samtidig gikk til frontalangrep. «Josimars heksejakt på Solbakken og [daværende NFF-president Yngve] Hallén ødelegger bladets gode journalistikk»⁴, var tittel på kommentaren. «Vaktbikkja smittet av rabies?», lød ingressen.

Oppfølgingen fra de store mediehusene uteble i stor grad. Det var ikke så overraskende. Vi har en tese om at kritisk og undersøkende journalistikk på sportsfeltet er, og har vært, forsømt, og at det er en av grunnene til at lovbrudd, «kreativitet» og dobbeltroller flourer i idretten.

8.2. Responsen – klubbene

Fra de involverte klubbene var det som forventet helt stille. Å gi oppmerksomhet til en dokumentarisk gjennomgang av *overgangssaken*, var det siste de ønsket.

Derimot, før det forelå noen dokumentarisk gjennomgang av *overgangssaken*, hadde Stabæk-leder Ingebrigte Steen Jensen flere ganger gjennom 2015 referert til *overgangssaken*, to ganger på Facebook og en gang i innlegget «Om å stå i stormen»⁵ i Aftenposten 14. august. Der skrev han:

«[...] der vi ble anklaget for å ha bedratt den franske klubben Nancy for mange millioner kroner. Det vil si, vi ble ikke anklaget; vi ble siktet, dømt og henrettet i løpet av tre dager. 'Skyldig etter tiltalen, skrev Dagbladet dagen etter at saken ble omtalt første gang. Trygve Hegnar dømte til og med folk som ikke var tiltalt til lange fengselsstraffer. TV2 fastslo svindel på totalt bristende forutsetninger. Norges Fotballforbund hjalp til så godt de kunne. 'Eksperter på idrettsjus' tøt ut av morkne stubber og avsa fellende dom. Vi sto der uten arena, inntekter, spillere og ansatte og med 'svindlere' brennmerket i pannen.»

Da Stabæk og Rosenborg skulle møtes i cupens semifinale i september 2015 hadde Stabæk-leder Inge André Olsen antydnet at Rosenborg-treneren Kåre Ingebrigtsen likte å påvirke dommerne. «Det er underlig. De senere årene må Inge Andre Olsen være langt mer fornøyd med dommeravgjørelsene enn det jeg trenger å være», svarte Kåre Ingebrigtsen

² <https://www.nrk.no/sport/publiserte-hemmeleg-tv2-intervju-om-gunnarsson-saka-1.12772846>

³ <http://www.vg.no/sport/fotball/jim-solbakken/politiet-reagerer-paa-ukjente-jim-solbakken-intervjuer/a/23609614/>

⁴ http://www.dagbladet.no/2016/02/11/sport/josimar/veigar_pall_gunnarsson/stabek/valerenga/43080756/

⁵ <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/Ingebrigte-Steen-Jensen-i-Stabak-Fotball-Om-a-sta-i-stormen-32095b.html>

med henvisning til frikjennelsen av Olsen og de andre i overgangssaken. Steen Jensen tente til på Facebook.

«Nesten ikke til å tro at RBK-trener Kåre Ingebrigtsen går ut i media og insinuerer at sportsdirektør Inge André Olsen i Stabæk ble urettmessig frifunnet for enhver anklage i den såkalte overgangssaken for to år siden. Olsen gjennomgikk et to års helvete før alle anklager ble avvist, og så kommer det en liten mann og pisser i brønnen», skrev han.

Steen Jensen og Stabæk-leiren har etter frikjennelsesdommen vært raske på avtrekkeren når noen har kommet med antydninger om at resultatet av tingrettens behandling av saken ikke hadde fått riktig utfall.

Etter «De frikjente» har det derimot vært dørgende stille fra Steen Jensen og andre aktører i saken.

8.3. Responsen – Jim Solbakken

Etter utgivelsen av «De frikjente» engasjerte Jim Solbakken advokat John Christian Elden og klaget TV 2 inn for PFU for «utlevering av upublisert materiale». I klagen kom Solbakken, via Elden, med en oppsiktsvekkende uttalelse:

«Solbakken er en norsk og internasjonal fotballagent som står bak mange av de største fotballovergangene i og fra norsk fotball de siste årene. Solbakken var blant annet agent for Veigar Páll Gunnarsson da han forlot Stabæk til fordel for franske Nancy i 2008, og han var Gunnarssons agent da han returnerte til Stabæk i 2010»⁶.

I sitt vitneavhør hos politiet og som vitne i rettssaken hadde han derimot uttalt at han *ikke* hadde vært agent for Gunnarsson i de nevnte overgangene, men jobbet for Nancy.

John Christian Elden hadde vært forsvarer for Stabæk Fotball og Stabæk Fotball AS under rettssaken og hadde dermed også hatt tilgang til alt av politiets etterforskningsmateriale i saken.

Likevel sa Solbakken i PFU-klagen, gjennom Elden, det motsatte han av det han hadde uttalt til offentlige myndigheter.

Igjen presenterte Jim Solbakken to motstridende versjoner av samme faktum.

30. mai 2016 publiserte vi artikkelen «Solbakkens to Veigar-versjoner»⁷ på josimar.no.

Verken Solbakken eller Elden ønsket å svare på våre spørsmål.

I tilsvarsrunden til PFU-klagen mente Elden på vegne av Solbakken at Josimar ikke hadde redegjort for bakgrunnen for hvorfor vi tok kontakt med ham da vi jobbet med «De frikjente».

«Josimars journalist sendte på et tidspunkt en SMS til Solbakken med forespørsel om kontakt, men da uten å redegjøre for bakgrunnen for forespørselen. Dette skjedde midt i fotballenes mest hektiske overgangsvindu, dvs. på et tidspunkt hvor Solbakken var konstant på reise og svært opptatt med møter etc. Det tok derfor noe tid før Solbakken så SMS-henvendelsen, og ettersom han ikke fikk opplyst hva det gjaldt, så regnet han med at det gjaldt overgangsvinduet. Solbakken la derfor til grunn at journalisten ville ta kontakt på nytt om nødvendig og fulgte som følge av det aldri opp henvendelsen,» skrev han.

Vi forsøkte å ringe Jim Solbakken ved flere anledninger. Og vi kontaktet ham pr. SMS.

6. januar 2016 kl. 11:02 sendte vi denne tekstmeldingen:

«Hei Jim! Lars Johnsen fra Josimar her. Skriver en artikkel om 'overgangssaken' og den påfølgende rettssaken. Vil gjerne prate med deg i den forbindelse. Takker! Lars.»

Samme tekstmelding ble sendt på nytt kl. 12:51 samme dag.

Dagen etter kl 09:59 fulgte vi opp.

⁶ <http://www.dn.no/staticprojects/2016/03/18/PFU-klage.pdf>

⁷ <http://www.josimar.no/artikler/jim-solbakkens-to-veigar-versjoner/3147/>

«Hei igjen Jim! Ringer du meg ved anledning? Tusen takk. Lars.»

Solbakken var informert om hvorfor vi ville ha tak i ham. Til PFU sa han og Elden altså noe annet.

I tillegg er Solbakken godt kjent med at vi jobber med kritisk og undersøkende journalistikk. Vi skrev en 17 siders artikkel om ham høsten 2014. I etterkant truet han med å saksøke oss. Vi venter fortsatt på søksmålet. Jim Solbakken er fullt klar over at vi ikke tar kontakt for høre de siste overgangsryktene, slik det antydes i PFU-tilsvaret. Josimar har aldri skrevet om overgangsrykter.

Som følge av «De frikjente» besluttet også Molde-trener Ole Gunnar Solskjær for å boikotte Josimar grunnet det han kalte «heksejakten på Jim».⁸

9. Etterspill

I etterkant av «De frikjente» startet TV 2 å jobbe med en TV-dokumentar om overgangssaken – «Frifinnelsen», som ble sendt i juli. Josimar-journalist Lars Johnsen ble intervjuet i dokumentaren. I TV-dokumentaren kom det fram at en av idretts-Norges mest kritiske og oppdaterte røster, Andreas Selliaas, hadde blitt truet av advokat Erik Flågan etter at han hadde rost Josimar for «De frikjente» på sin blogg,. Flågan har i mange år vært Jim Solbakkens juridiske rådgiver.

10. Oppsummering

I «De frikjente» avdekker vi:

- *Partenes motstridene og skiftende forklaringer.
- *At aktor ikke greide å legge premisset for sakens utgangspunkt. Dermed fikk de tiltalte og deres toppadvokater lett spill.
- *At retten, til tross for klare motstridende beviser, konkluderte med at spillerne det handlet om hadde blitt korrekt prissatt.
- *Hvordan aktørene brukte media til å spre feilinformasjon. Pressedekningen dreide seg vekk fra saken og den begynte å leve frakoblet sakskomplekset
- *At Jim Solbakken var overgangssakens mest sentrale skikkelse, med seks roller.
- *Jim Solbakkens to versjoner: i oktober 2011 mente han dette var bedrageri, før han under ed i retten sa det motsatte.
- *At retten la stor vekt på Jim Solbakkens forklaring.
- *At fotballen som bransje konsekvent bryter sitt eget regelverk, der dobbeltroller flourer, der kreativ økonomistyring er vanlig – konkretisert gjennom å beskrive hvordan folk i Stabæk-miljøet solgte Stabæks spillerstall til sitt eget selskap.

Hvordan vi har fått tak i interndokumentasjon, utover det vi har lest i politiets dokumenter, avtaler og upubliserte intervjuer, går vi av kildevern hensyn ikke ut med.

---

⁸ <http://www.rbnett.no/100Sport/fotball/Solskjar-boikotter-fotballmagasin-etter-heksejakt-pa-Jim-Solbakken-214038b.html>

11. Publisering

«De frikjente» er på 180 sider og overskrider metoderapportens maksimumsgrense på 20 sider. De frikjente kan leses i sin helhet på josimar.no og høres som lydbok/podcast i iTunes, Soundcloud og på josimar.no

Papir:

De frikjente, 14. januar 2016, Josimar - Tidsskriftet om fotball

Nett:

De frikjente kapittel 1, 27. desember 2016, josimar.no

De frikjente kapittel 2, 28. desember 2016, josimar.no

De frikjente kapittel 3, 29. desember 2016, josimar.no

De frikjente kapittel 4, 30. desember 2016, josimar.no

De frikjente kapittel 5, 31. desember 2016, josimar.no

De frikjente kapittel 6, 1. januar 2017, josimar.no

De frikjente kapittel 7, 2. januar 2017, josimar.no

De frikjente kapittel 8, 3. januar 2017, josimar.no

De frikjente kapittel 9, 4. januar 2017, josimar.no

De frikjente kapittel 10, 5. Januar 2017, josimar.no

Lyd:

De frikjente - Episode 1, 27. desember 2016, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 2, 28. desember 2016, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 3, 30. desember 2016, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 4, 1. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 5, 3. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 6, 4. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 7, 5. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 8, 6. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 9, 9. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 10, 10. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

De frikjente - Episode 11, 11. januar 2017, iTunes, Soundcloud, josimar.no

Oslo, 16. januar 2017

